

**DĀRZA DARBI
MĒNESS UN
SAULES
RITMOS**

Sastādījusi *Indra Andersone*
Lilijas Rimicānes mākslinieciskais noformējums

ISBN 978-9934-534-52-2

- © I. Andersone, teksts, 2017
- © «SIA Izdevniecība Avots», 2017
- © L. Rimicāne, māksl. nof., 2017

Satura rādītājs

Mēness ritmi	5
Mēness fāzes un to ietekme	13
Gads dārzā	31
Mēness ceļš pa zodiaka zīmēm	163
Tautas ticējumi	201
Pielikumi	211
Gribi tici, gribi — netici	231

Auglīgās, vidēji auglīgās un neauglīgās zodiaka zīmes

Auglīgās zodiaka zīmes ir: Vēzis, Svari, Skorpions un Zivis. Tās ir labvēlīgas zaļumu, dārzeņu, ogu un augļu audzēšanai. Vēža zīme ir ļoti piemērota dēstu izstādīšanai laukā, augļu koku acošanai un potēšanai. Arī Skorpiona zīme ir laba dēstu izstādīšanai un acošanai (īpaši tas attiecas uz vīnogām). Svaru zīme ir labvēlīga sakņaugiem, kāpostiem un kukurūzai.

Vidēji auglīgās zodiaka zīmes ir: Vērsis, Mežāzis, Jaunava un Strēlnieks. Arī šajā laikā var stādīt visus augus, taču šajās zīmēs ne visi tie labi aug un attīstās. Vērša zīme labi ietekmē sakņaugus un lapu dārzeņus. Mežāža zīme nav tik labvēlīga, taču pilnīgi piemērota sakņaugu kopšanai un attīstībai. Strēlnieka zīme ir labvēlīga pļaujamās zāles sēšanai un augsnes apstrādāšanai. Savukārt Jaunavas zīmē stādītiem augiem nav garšas un smaržas, bet šajā laikā var labi apstrādāt augsni.

Neauglīgās zodiaka zīmes ir: Auns, Lauva, Dvīņi un Ūdensvīrs. Šajās dienās labāk apstrādāt augsni un iznīcināt dārza kaitēkļus. Stādīt ieteicams tikai noteiktus augus. Visneauglīgākā zodiaka zīme ir Lauva. Ir pavisam maz augu, kas spēj labi augt un attīstīties, ja iestādīti Lauvas dienās. Taču šajā laikā var ļoti sekmīgi cīnīties ar nezālēm un apstrādāt augsni. Auna zīme gan skaitās neauglīga, bet laikā, kad Mēness uzturas Auna zīmē, stādīti sīpoli un ķiploki aug ļoti labi. Šis laiks ir arī piemērots nezāļu iznīdēšanai un augsnes apstrādāšanai. Dvīņu un Ūdensvīra zīmes ir piemērotas sējumu kopšanai un kaitēkļu iznīcināšanai, bet šajā laikā nebūtu ieteicams neko sēt un stādīt.

MAIJS

Sakņu dārzā

Kaitēkļu un slimību apkarošanai lieto galvenokārt mehāniskos (nokratot, nolasot kaitēkļus) un dabas līdzekļus. Ķīmikālijas vajadzētu lietot tikai ārkārtējos gadījumos — un arī tad vienīgi līdz auga ziedēšanas sākumam.

Mēneša pirmajā dekādē jāstāda vasaras ķiploki, puravu dēsti un sīpoli. Tos ieteicams 6—8 stundas mērcēt 0,5 % kālija permanganāta šķīdumā. Kad sīpoli sadīguši, ap tiem apber zāģu skaidas vai pelnus, lai atbaidītu sīpolu mušas.

Mēneša vidū zem plēves var izstādīt gurķu, tomātu, kabaču un patisonu dēstus. Ja laiks ir karsts un saulains, dēstus ieteicams noņemt.

Siltumnīcā gatavo augsni tomātiem: zemi pārrok un salaista ar šķīdumu, kur 1 lejkanai

---

ūdēns pievienoti 2—3 grami kālija permanganāta un 1 tablete mikroelementu.

Stādot tomātus, katram dēstam gatavo atsevišķu bedrīti, kurā liek satrupējušus organiskos mēslus un sauju pelnu, sajaucot tos ar augsni un salejot ar siltu ūdeni. Mēslojuma sastāvu var variēt. Stādīšanas aptuvenie attālumi ir 35x70 cm. Ja dēsti ir izstīdzējuši, tos stāda ar galotni ziemeļu virzienā tā, lai 2/3 dēsta būtu zemē; pieraktā daļa jāatlapo.

Redīsus ieteicams sēt ne vēlāk par 15. maiju. Pēc uzdīgšanas tos salaista ar vieglu kālija permanganāta šķīdumu, 10 litriem ūdens pievienojot 2 g kālija permanganāta.

Stāda kāpostus. Tiem, tāpat kā gurķiem un citiem ķirbjaugiem, jāparedz iepriekšējā rudenī ar kūtsmēsliem mēslo tā dārza daļa. Ziedkāpostiem, tāpat kā tomātiem, vēlams katram dēstam pagatavot un samēslot atsevišķu bedrīti. Starp kāpostiem kaitēkļu atbaidīšanai var iestādīt zemās samtenes un koriandru.

Kad dēsti iesauguši un sējumi sadīguši, augiem jādod papildmēslojums. Tam jāatbilst augu individuālajām prasībām. Piemēram, kāpostaugiem, zirņiem un selerijām vēlams atšķaidīta virca vai kūtsmēsļu novilkums (1:10) ar ūdeni. Sakņaugiem — bietēm, kāļiem, rutkiem un citiem — maijā papildmēslojumā dod slāpekli: 10—20 g/m². Arī salātiem to augšanas laikā vienu vai divas reizes dod slāpekli (karbamīdu), ne vairāk kā 1 tējkaroti uz spaini ūdens. Papildmēslošanu parasti savieno ar laistīšanu.

Mēneša vidū otrreiz sēj dilles un cukurzirņus. Sēju var atkārtot pēc pāris nedēļām.

Pupiņas ir siltummīloši augi: pārāgri iesētas, tās salnās parasti iet bojā, vēl sētas — agros rudenos nepagūst nobriest. To augšanas laiku var pagarināt, sējot maija pirmajā dekādē zem plēves tunelīša.

Zemenēm papildmēslojumā dod kālija sulfātu: 10 g uz 10 litriem ūdens liešanas laikā. Ja ir pelni, tos uzputina augiem virsū.

Turpina ciņu pret kaitēkļiem, izmantojot skuju miltus, skuju ekstraktu, pelnus, dzeramo sodu un citus dabīgos līdzekļus.

Papildmēslojums vēlreiz dodams daudzgadīgajiem dārzeņiem — karbamīds — 2 ēdamkarotes uz spaini ūdens. Rabarberiem nav vēlams fosfors, jo tas veicina šo augu ziedēšanu.

Augļu dārzā

Rudenī sagatavotajās bedrēs pēc salnām stāda vīnogas. Ieteicams iegādāties divgadīgus vai trīsgadīgus stādus — tie sāks ražot jau trešajā gadā pēc iestādīšanas.

Ļoti izturīga pret salu un pacietīga ir vīnogu šķirne 'Zilga' to var stādīt pat pie priedes stumbra. Visagrākā ir 'Jubilejas203'. Ļoti garšīga ir 'Gema', bet tad turpat jāstāda vēl kāda cita apputeksnētājšķirne.

Arī augļu dārzā maijā parādās visdažādākie kaitēkļi. Baltajām un sarkanajām jāņogām

-
- Ja zemi apar sausu vecā vai dilstošā Mēnesī, Skorpiona, Mežāža, Ūdensvīra vai Zivju zīmē — zeme ir irdena un tajā neaug nezāles.
  - Ja rudenī zemi ar vecā Mēnesī — tā labāk satrup un nobriest.
  - Ja atmatu ar jaunā Mēnesī, tā zaļo; ja vecā Mēnesī — labi satrup.
  - Ja papuvi maisa un plēsumu plēš vecā Mēnesī, zeme labi satrup; ja jaunā Mēnesī — netrup un zāles vien griežas.
  - Ja kokiem rudenī vispirms nodzeltē pazares, pavasarī jāsāk sēt vecā Mēnesī.
  - Ja labību sēj Svaru dienā, tā aug branga un svarīga; ja Vēža dienā — tā it kā lien atpakaļ zemē.
  - Ja labību zemē sēj vai stāda dilstošā Mēnesī, nebūs ražas.

Pēc sīpolu izrakšanas tos šķiro. Ja zvīņas nav veselīgas (ar plankumiem), tad sīpoli jābrāķē vai jākodina ar kādu no fungicīdiem. Sīpolus nedrīkst iekaltēt.

Dārzs aiz loga

Uz balkoniem un lodžijām var audzēt gan daudzgadīgus, gan viengadīgus augus. Stīgotājaugus un vītenaugus izvēlas, ja ar dažiem stādiem grib panākt maksimālu efektu.

Daudzgadīgie augi

Stīgotājrozi stāda masīvā koka vai keramikas podā un novieto saules pusē. Augsnei jābūt trūdvielām bagātai. Laista ar nostādīnātu ūdeni, lai augsne vienmēr ir viegli mitra. Regulāri piebaro ar minerālmēsliem, kā norādīts uz iepakojuma, vai arī reizi divās nedēļās ar raudzētas vircas un ūdens maisījumu attiecībā 1:10.

Rozi pārstāda tikai nepieciešamības gadījumā, ja vecais trauks kļuvis par šauru vai augsne vairs neapmierina. Katru pavasari maina tikai tās virskārtu, piejaucot arī organiskā mēslojuma devu. Jau satrūdējušus kūtsmēslus samaisa ar velēnu trūdzemi, kūdru un pievieno nedaudz dzēsto kaļķu.

Rozi ieziemo, noliecot to horizontāli, iesaiņojot ar papi un salmiem vai kūdru. Pret temperatūras svārstībām nodrošina arī podu. Ieteicams veidot dubultu saiņojumu.

Svarīgi ir izvēlēties arī balsta režģi. Ja roze ir jauna un vēl aug, režģi pēc gada nāksies mainīt. Sākumā var izmantot no koka līstītēm veidotu neuzkrītošu režģi vai kādu standartvariantu, ko var nopirkt dārzkopības veikalos.

Mežvītenī ieteicami daļēji noēnotā vietā. Tos stāda velēnu trūdzemē ar nelielu grants piedevu, lai nodrošinātu gaisa apmaiņu augsnē. Ļoti svarīga ir laistāmā ūdens kvalitāte — tam jābūt ar neitrālu reakciju un nostādinātam. Piebarošanai lieto ziedošiem augiem paredzēto mēslojumu. Mežvīteni mēslo arī ar raudzētu vircu, taču uz pusi mazākā devā